

[Forsvarsministeren]

sivstofkommission. Det skete allerede i november 1984, og det var bl.a. denne rapport og drøftelserne med tyske eksperter i december 1984, der dannede grundlag for den ændrede procedure i vinter. Eksplosivstofkommissionens rapport tager i sin vurdering af gasammunitionen i Vestermarie netop udgangspunkt i de tilstande, nyopfisket gasammunition kan have umiddelbart efter opfiskningen, og det er også i rapporten anført, at der umiddelbart efter opfiskningen kan foreligge et antal muligheder – jeg var inde på det i mit første indlæg – spændende fra den lave stødfølsomhed til den ekstreme stødfølsomhed, så jeg er noget uforstående over for påstanden om, at der ikke skulle være foretaget en vurdering af farligheden af nyopfisket gasammunition, og at man ikke har været inde på det stærke behov, der er for videre undersøgelser. Vi taler om materiale, som er særdeles farligt, men som også er individuelt på mange forskellige måder, og jeg vil da godt understrege, at ved visuel inspektion alene er det nu engang ikke muligt at konstatere, om der er dannet stødfølsomme og dermed eksplosive kemiske forbindelser i gasammunitionen.

Jeg vil godt lige kort vende tilbage netop til spørgsmålet om supplerende undersøgelser, som vi her for kort tid siden har fået en skrivelse om fra miljøstyrelsen med et oplæg til videre drøftelser. Det er forsvarlets umiddelbare opfattelse, at de foreslåede supplerende undersøgelser af farligheden af denne gasammunition – hvis de overhovedet kan gennemføres – næppe i væsentlig grad kan bidrage til at fastlægge sikkerhedsforanstaltninger for håndteringen. Der er en række forhold, som man ikke kan tage hensyn til, for det første den kendsgerning, at de statistiske og tekniske oplysninger om den hidtil opfiskede gasammunition er meget mangelfulde, og så er der også den kendsgerning, at tilstanden i dag af den ammunition, som blev fremstillet for 40 år siden, er meget forskellig; noget er næsten intakt, og andet er næsten gennemtåret. Man kender heller ikke de forhold, hvorunder ammunitionen i sin tid blev produceret, herunder om der var god kontrol med produkterne, eller der ikke var nogen kontrol. Muligheden for sabotage i forbindelse med fremstillingen af dem kan heller ikke udelukkes. Man kan kun udtale sig teoretisk om muligheden for dannelse af

stødfølsomme pikrater, som det hedder, det er krystaller, idet man ikke kender de reelle betingelser, hvorunder det kan være foregået i hver enkelt bombe på havbunden, og endelig er de foreliggende oplysninger om, hvilke ammunitionstyper der i sin tid blev dumpet og disses konstruktion, herunder hvilke eksplosivstoffer og kemiske kampstoffer der er anvendt, meget sparsomme. Det kan vel også tænkes, at der forekommer ammunitionsgenstande, som afviger væsentligt fra de tekniske beskrivelser, vi kender i dag.

Der forekommer genstande – det vil jeg også godt nævne – hvorom man faktisk intet ved. Jeg kan sige, at der i Vestermarie-depotet i dag ligger en bombe, der til trods for grundige undersøgelser, bl.a. ved røntgenfotografering, stadig er aldeles ukendt, også for de vesttyske eksperter, og derfor må vi konstatere, at hver enkelt nyopfisket genstand udgør en speciel individuel risiko.

Jeg vil så godt vende mig lidt til spørgsmålet om det konventionsmæssige, det lovmæssige, som hr. Houe stillede mig et konkret spørgsmål om, og som andre også har været inde på. Jeg var kort inde på det i mit første indlæg og vil godt præcisere, at udgangspunktet for holdningen på dette felt er den vurdering, som justitsministeriet lavede på grundlag af en henvendelse fra miljøministeriet og forsvarsministeriet. Heri fastslog man, at det må kræves, at nøddumpningen alene finder sted på grundlag af en konkret vurdering af den foreliggende grad af fare for menneskeliv eller skibes sikkerhed, og nøddumpning kan således ikke ske rutinemæssigt, uden at der foretages en konkret vurdering af faregraderne i det enkelte tilfælde. Det er præcis det, der overholdes i forbindelse med de procedurer, vi anvender også i dag.

Endelig siger man, at det ikke kan udelukkes, at der kan være tilfælde, hvor det er muligt helt generelt på forhånd at vurdere, at der vil opstå farer, f.eks. hvis bestemte typer miner eller granater opfiskes, og hvor selve minens eller granatens konstruktion, eventuelt sammenholdt med alder, ved håndtering eller transport gør den farlig.

Man siger også, at der ikke er et generelt krav om, at nøddumpning skal finde sted i umiddelbar tilknytning til opfiskningen, og man peger på, at man i forbindelse med opfiskning af gasammunition såvel skal søge at